

Briuselis, 2014 05 22
COM(2014) 286 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl

**2009 m. birželio 18 d. Direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių
nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, taikymo**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl

2009 m. birželio 18 d. Direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, taikymo

Nustatyta, kad 2013 m. Europos Sąjungoje neteisėtai buvo 386 230 trečiųjų šalių piliečių, 2008 m. šis skaičius siekė 608 870¹. Šis sumažėjimas gali būti iš dalies susijęs su ekonomikos krize, dėl kurios buvo sunkiau rasti darbą didelėje dalyje Europos Sąjungos. Tačiau ši reiškinį dėl jo pobūdžio sunku įvertinti kiekybiškai, nes dauguma neteisėtų migrantų lieka nenustatyti, o neteisėtą migraciją į ES smarkiai skatina galimybė čia rasti darbą.

Neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo priežastis – darbdavių poreikis galinčių patenkinti migrantų siekis geresnio gyvenimo ir darbdavių noras pasinaudoti tokiais darbuotojais, kurie pasiryžę dirbti žemos kvalifikacijos mažai apmokamą darbą darbo jėgai imliuose sektoriuose, kaip antai statybos, žemės ūkio, valymo paslaugų, viešbučių ir (arba) viešojo maitinimo.

Neteisėtas darbas yra žalingas dėl įvairių aspektų, dėl jo mažėja valstybės biudžeto įplaukos (iš mokesčių ar socialinio draudimo įmokų), jis išstumia įprastus darbuotojus arba jie nesamdomi pasitelkus teisines priemones, tad asmenims tenka dirbti pavojingomis sąlygomis neturint jokie draudimo.

2009 m. birželio 18 d. priimta Direktyva 2009/52/EB² siekiama kovoti su rasti darbą skatinančiu traukos veiksmu. Ja sugriežtintos sankcijos už neteisėtą darbą ir pagerinami tokio darbo atvejų nustatymo mechanizmai, taip pat numatytos apsaugos priemonės, skirtos pašalinti neteisėtų migrantų patirtą neteisębę.

Direktyva yra viena iš priemonių, kurių ES ėmėsi siekdama veiksmingai kovoti su neteisėta imigracija; kitos priemonės: tvirtesnis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis³, funkcinį sienų integruotas valdymas, veiksminga grąžinimo politika⁴ ir sustiprinti teisės aktai dėl kovos su prekyba žmonėmis⁵. Direktyva papildomos naujausios politikos priemonės teisėtos migracijos srityje, o direktyva dėl sezoninių darbuotojų⁶ yra naujausias pavyzdys, kaip ES sukuria žemos kvalifikacijos darbuotojų migracijos teisinį pagrindą, aprėpiantį tokius tipinius sektorius kaip žemės ūkis ar turizmas.

¹ Eurostatas, 2013 m., neturima NL ir EL duomenų.

² 2009 m. birželio 18 d. Direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, OL L 168, 2009 m. birželio 24 d., p. 24 (Darbdavių sankcijų direktyva).

³ Komunikatas „Visuotinis požiūris į migraciją ir judumą“, COM(2011) 743 galutinis, 2011 m. lapkričio 18 d.

⁴ Komunikatas dėl ES grąžinimo politikos, COM (2014) 199 *final*, 2013 m. kovo 28 d.

⁵ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, OL L 101, 2011 m. balandžio 15 d., p. 1.

⁶ Direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų, OL L 94, 2014 m. kovo 28 d., p. 375.

Valstybės narės turėjo perkelti Direktyvą 2009/52/EB į nacionalinę teisę ne vėliau kaip 2011 m. liepos 20 d.⁷ Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą⁸ prieš 20 valstybių narių⁹ dėl to, kad jos nebuvo laiku perkėlusios direktyvos, šiuo metu visos bylos baigtos nagrinėti.

Prieš priimdami direktyvą perkeliančius teisės aktus Italija ir Liuksemburgas numatė laikotarpį, per kurį darbdaviai galėjo deklaruoti neteisėtai esančius ir jiems dirbančius migrantus, ir sudarė sąlygas įteisinti šių darbuotojų padėtį, nors iš darbdavių ir buvo reikalaujama sumokėti baudą ir įvykdyti tam tikras sąlygas.

Šiuo metu visos valstybės narės, kurioms taikoma minėta direktyva¹⁰, draudžia įdarbinti neteisėtus migrantus, ir tik keletas valstybių narių išimties tvarka numatė išimtį tiems asmenims, kurių išsiuntimas buvo atidėtas¹¹. Keletas valstybių narių nusprendė išplėsti direktyvos¹² taikymo sritį ir į ją įtraukti trečiųjų šalių piliečius, kurie šalyje yra teisėtai, bet kurių leidimas gyventi neleidžia užsiimti ekonomine veikla.

Šiuo komunikatu¹³ įvykdoma Komisijos prievolė teikti Europos Parlamentui ir Tarybai Darbdavių sankcijų direktyvos ataskaitą¹⁴. Jame apžvelgiamos finansinės ir baudžiamosios sankcijos, kurios gali būti taikomos įvairių ES šalių darbdavių grandinei už neteisėtą asmenų įdarbinimą (I). Tada jame nurodoma, kaip konkrečios šalies teisės aktais buvo įgyvendintos neteisėtai įdarbintų migrantų apsaugos priemonės (II). Galiausiai jame aprašyta, kaip valstybės narės perkėlė į nacionalinę teisę direktyvoje nustatytus mechanizmus, leidžiančius veiksmingai nustatyti neteisėto darbo atvejus ir už juos skirti sankcijas, ir pateiktas valstybių narių patikrinimų ataskaitų vertinimas (III).

I. SANKCIJOS, TAIKOMOS GRANDINEI DARBDAVIŲ, KURIE ĮDARBINA NETEISĖTAI ESANČIUS TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIUS

I.1. Valstybėse narėse galiojančių finansinių ir baudžiamųjų sankcijų apžvalga

a) Finansinės sankcijos (5 straipsnis)

5 straipsnyje nustatyta, kad už neteisėtą darbą taikomos finansinės sankcijos, kurių dydis proporcingas neteisėtai esančių įdarbintų trečiųjų šalių piliečių skaičiui.

Direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę metu finansines sankcijas įtraukti turėjo tik BE, BG, LU, FI ir LV, nes kitos 19 valstybių narių, kurioms taikoma direktyva, jau buvo nustačiusios tokias sankcijas. Tačiau vėliau septynios šalys¹⁵ pakeitė savo teisės aktus – jos pakeitė baudų apskaičiavimo metodą ir (arba) padidino baudų dydį.

⁷ Direktyvos 2009/52/EB 17 straipsnis, ten pat.

⁸ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 (ankstesnis 226) straipsnis.

⁹ AT, BE, BG, CZ, DE, FR, EL, IT, CY, LT, LU, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, FI ir SE.

¹⁰ Direktyva 2009/52/EB taikoma visoms valstybėms narėms, išskyrus Daniją, Airiją ir Jungtinę Karalystę. Dar reikia įvertinti, kaip ją įgyvendino Kroatija po įstojimo į ES.

¹¹ DE, EL, FI, FR, MT, RO ir SE (Direktyvos 2009/52/EB 3 straipsnio 3 dalis).

¹² AT, BE, CZ, DE, EE, FR, FI, HU, LT, MT, RO ir SE.

¹³ Komunikatas grindžiamas Komisijos atliktu tyrimu.

¹⁴ Direktyvos 2009/52/EB 16 straipsnis, ten pat.

¹⁵ CZ, EL, ES, FR, IT, NL ir RO.

Tik CY, FI, HU, NL ir PL pasinaudojo 5 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybe sušvelninti sankcijas tais atvejais, kai darbdavys yra fizinis asmuo (t. y. individas), įdarbinama privačiais tikslais ir nesudaromos ypatingo išnaudojimo darbo sąlygos.

Į finansinę sankciją vidutinę grąžinimo kainą įtraukė tik SE ir IT, kitos valstybės reikalauja, kad darbdavys be finansinės sankcijos padengtų ir grąžinimo išlaidas.

1 lentelėje (finansinės sankcijos) parodyta, kad valstybės narės skirstomos į dvi kategorijas pagal tai, kokį baudos apskaičiavimo metodą jos taiko. 16-oje valstybių narių¹⁶ baudų dydis proporcingai didėja su kiekvienu neteisėtai esančiu įdarbintu trečiosios šalies piliečiu. Šiose šalyse nustatytas minimalus finansinės sankcijos už vieną neteisėtai įdarbintą neteisėtą migrantą dydis svyruoja nuo 300 EUR (BE) iki 10 001 EUR (ES). Daugelyje valstybių yra nustatyta fiziniam asmeniui taikoma maksimali bauda, kurios dydis svyruoja nuo 854 EUR (CY) iki 100 000 EUR (ES). Likusiose aštuoniose valstybėse narėse¹⁷ bendrą baudos sumą numato įstatymai, o tikslią sumą savo nuožiūra nustato teisėjas priklausomai nuo įdarbintų neteisėtų migrantų skaičiaus. Šiose šalyse didžiausia baudos suma svyruoja nuo 500 EUR (LV) iki 500 000 EUR (DE).

Tai rodo, kad baudų dydžiai valstybėse narėse labai skiriasi ir dėl to gali kilti susirūpinimas, kad finansinių sankcijų lygis ne visada nusveria neteisėtų migrantų įdarbinimo naudą. Kadangi nėra išsamios empirinės informacijos apie sankcijų poveikį, kaip vienas iš rodiklių, be kitų veiksnių¹⁸, gali būti palyginimas su minimaliu darbo užmokesčiu, kad būtų galima atlikti pirminį sankcijų atgrasumo ir proporcingumo tyrimą.

Pavyzdžiui, didžiausia bauda už neteisėto migranto įdarbinimą Liuksemburge 1,3 kartus didesnė nei minimalus mėnesinis darbo užmokestis. Latvijoje (tai viena iš šalių, kuri nustatė bendrą baudos dydį) didžiausia bauda yra 1,7 kartus didesnė nei minimalus mėnesinis darbo užmokestis. Šie skaičiai rodo didelį atotrūkį nuo padėties Bulgarijoje, kurioje fiziniam asmeniui nustatyta didžiausia bauda už neteisėtą migrantą yra 24,2 kartus didesnė nei minimalus mėnesinis darbo užmokestis, ir Čekijoje, kurioje bendra didžiausia baudos suma yra 584 kartus didesnė nei minimalus mėnesinis darbo užmokestis¹⁹.

b) Baudžiamosios sankcijos (9 ir 10 straipsniai)

9 straipsnyje nustatytos baudžiamosios sankcijos už toliau nurodytus itin sunkius neteisėto darbo atvejus:

- (i) nuolat pasikartojantys pažeidimai;
- (ii) atvejai, kai įdarbinamas didelis skaičius trečiųjų šalių piliečių;
- (iii) darbas atliekamas ypatingo išnaudojimo sąlygomis;
- (iv) atvejai, kai darbdaviui žinoma, kad darbuotojas yra prekybos žmonėmis auka, ir
- (v) neteisėtas nepilnamečių darbas.

¹⁶ AT, BE, BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LT, LU, NL, RO, SE ir SI.

¹⁷ CZ, DE, FI, LV, MT, PL, PT ir SK.

¹⁸ Kiti veiksniai: už tokios pačios rūšies nusikaltimus taikomų sankcijų palyginimas ir tiksli nusikaltimo apibrėžtis, pateikta atitinkamoje nacionalinėje teisėje. Siekiant įvertinti veiksmingumą, naudojamosi surinktais empiriniais duomenimis apie faktines sankcijas.

¹⁹ Minimalūs mėnesiniai darbo užmokesčiai (Eurostatas):

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/earnings/main_tables.

Prieš įsigaliojant direktyvai dešimtyje valstybių narių²⁰ neteisėtų migrantų neteisėtas darbas jau buvo reglamentuotas kaip specifinė nusikalstama veika. Todėl 14 valstybių narių²¹ savo teisės aktuose turėjo nustatyti baudžiamąsias sankcijas už šių specifinių rūšių neteisėtą darbą. AT, DE, EL ir IT iš dalies pakeitė savo teisės aktus, kad būtų padidintos laisvės atėmimo bausmės arba (daugeliu atvejų) baudos.

BE, FI, FR, IT, MT, NL ir SE neteisėtą darbą savaime laiko nusikalstama veika neatsižvelgiant į tai, ar yra susiklosčiusios 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės. Šios aplinkybės paprastai traktuojamos kaip sunkinantys veiksniai.

Likusios valstybės narės iš esmės yra kriminalizavusios neteisėtą darbą visomis 9 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis. Keletas valstybių narių nėra numačiusios konkrečių sankcijų už neteisėtą darbą, atliekamą „ypatingo išnaudojimo sąlygomis“²² ir atvejais, kai „darbdaviui buvo žinoma, kad darbuotojas buvo prekybos žmonėmis auka“²³. Daugelis jų manė, kad šių rūšių neteisėtas darbas jau buvo reglamentuotas nacionalinės teisės aktais, susijusiais su prekyba žmonėmis.

2 lentelėje parodomi dideli baudžiamųjų sankcijų griežtumo laipsnio skirtumai. Dėl to kai kurioms valstybėms narėms gali kilti abejonių dėl sankcijų atgrasomojo poveikio. Pavyzdžiui, Latvijoje ir Austrijoje tam tikromis 9 straipsnio 1 dalyje aprašytais sąlygomis už neteisėtą darbą numatyta atitinkamai iki trijų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė, o likusiose valstybėse narėse numatytas didžiausias įkalinimo laikas siekia nuo vieno iki penkerių metų. Dešimtyje valstybių narių įkalinimas gali būti papildytas arba pakeistas bauda, kurios dydis gali įvairuoti nuo 600 EUR (BE) iki 240 000 EUR (PT).

c) Baudžiamosios sankcijos juridiniams asmenims (11 ir 12 straipsniai) ir kitos priemonės (7 straipsnis)

Remiantis 12 straipsnio 1 dalimi, visos valstybės narės yra numačiusios baudžiamąsias sankcijas juridiniams asmenims, kuriems pagal 9 straipsnį tenka atsakomybė už neteisėtą darbą, tai gali būti bauda, likvidavimas, teisių apribojimas ir turto konfiskavimas. Visos valstybės narės (išskyrus BG, EE, FI, HU ir NL) taip pat yra įtraukusios į juridiniams asmenims skirtų baudžiamųjų sankcijų sąrašą direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas priemonės.

7 straipsnio 1 dalyje pateiktas papildomų priemonių, kuriomis baudžiami už neteisėtą darbą atsakingi darbdaviai, sąrašas, jame nurodytos tokios priemonės:

- (i) atimti teisę gauti tam tikras arba visas viešąsias išmokas laikotarpiu iki penkerių metų;
- (ii) atimti teisę dalyvauti vykdant viešojo paslaugų pirkimo sutartis laikotarpiu iki penkerių metų;
- (iii) susigrąžinti tam tikras arba visas viešąsias subsidijas, suteiktas darbdaviui per 12 mėnesių laikotarpį iki neteisėto darbo nustatymo, ir
- (iv) laikinai arba visam laikui uždaryti padalinius, kurie buvo panaudoti pažeidimui įvykdyti.

²⁰ AT, CZ, DE, EL, ES, FI, FR, IT, MT ir NL.

²¹ BE, BG, CY, EE, HU, LT, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SI ir SK.

²² RO.

²³ CZ, ES ir LT.

Tačiau ne visos valstybės narės yra visiškai perkėlusios į nacionalinę teisę šias priemones, galinčias turėti didelį atgrasomąjį poveikį²⁴. Be to, tik AT, CY ir SK pasinaudojo 12 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybe paviešinti darbdavių, kurie įvykdė 9 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas, sąrašą.

I.2. Visos darbdavių grandinės atsakomybė (2 straipsnio c punktas, 8 straipsnis, 9 straipsnio 2 dalis ir 11 straipsnis)

Siekiant užtikrinti, kad neteisėtas darbas būtų veiksmingai uždraustas, visos valstybės narės taiko plačią darbo apibrėžtį, numatytą 2 straipsnio c punkte ir aprėpiančią visą veiklą, už kurią yra arba turi būti mokamas darbo užmokestis, kuri vykdoma darbdavio naudai ar jam vadovaujant ir (arba) prižiūrint, neatsižvelgiant į teisinius santykius.

Be to, 8 straipsnyje reikalaujama, kad atsakomybė sumokėti 5 straipsnyje numatytas finansines sankcijas tektų visai darbdavių grandinei, kadangi subranga labai paplitusi tam tikruose sektoriuose, ypač tuose, kuriems būdingas neteisėto darbo reiškinys.

Remiantis 8 straipsnio 1 dalies a punktu, valstybių narių (išskyrus EE ir LT) teisės aktuose numatyta, kad tais atvejais, kai darbdavys yra tiesioginis subrangovas, rangovui kartu su darbdaviu ar vietoj jo turėtų tekti atsakomybė sumokėti bet kokias pagal 5 straipsnį numatytas finansines sankcijas. Remiantis 8 straipsnio 1 dalimi, dauguma valstybių narių²⁵ taip pat užtikrina, kad tais atvejais, kai darbdavys yra subrangovas, atsakomybė sumokėti baudas taip pat tektų pagrindiniam rangovui ir bet kuriam tarpiniam subrangovui, jeigu jiems buvo žinoma, kad subrangovas įdarbino neteisėtus migrantus.

Siekiant palengvinti šių nuostatų vykdymą ir suteikti rangovams teisinio tikrumo, 8 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad rangovas, kuris priėmė išsamaus patikrinimo įsipareigojimus, nebūtų laikomas atsakingu pagal 8 straipsnio 1 ir 2 dalis. Tačiau daug valstybių narių²⁶ savo nacionalinėje teisėje neapibrėžė tokio išsamaus patikrinimo, bet jos dažnai pateikia nuorodą į bendrąsias sutarčių / civilinės teisės nuostatas.

Galiausiai, remiantis 9 straipsnio 2 dalimi, visos valstybės užtikrina, kad už kurstymą ir bendrininkavimą sąmoningai įdarbinant neteisėtai esančius migrantus baudžiama kaip už nusikalstamą veiką. Remiantis 11 straipsniu, jos taip pat turi užtikrinti juridinių asmenų patraukimą atsakomybėn už nusikalstamą veiką, nurodytą 9 straipsnyje, kai nusikalstamą veiką jų naudai įvykdė bet koks asmuo, užimantis vadovaujantį postą juridiniame asmenyje ir veikdamas atskirai arba kaip juridinio asmens organo dalis, arba jeigu priežiūra yra nepakankama²⁷.

Į nacionalinę teisę perkėlus direktyvą visiems subjektams, gaunantiems naudos iš neteisėto darbo, gali būti paskirtos atitinkamos sankcijos daugelyje valstybių narių. Tai svarbu ne vien tik tam, kad būtų veiksmingai kovojama su šiuo reiškiniu, bet ir siekiant palengvinti naudojimąsi teisėmis, kurios pagal direktyvą suteikiamos neteisėtiems migrantams.

II. NETEISĖTAI ĮDARBINTŲ TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

²⁴ BE, EL, BG, FI, LU, CZ, IT ir EE.

²⁵ Išskyrus EE ir LT.

²⁶ BG, CZ, DE, EE, EL, ES, HU, IT, LT, MT, PT, RO, SE, SI ir SK.

²⁷ Nustatyta, kad tik Liuksemburge yra problematiška perkelti juridinių asmenų (bendrovių) atsakomybę tais atvejais, kai priežiūra arba kontrolė yra nepakankama.

II.1. Nesumokėtų atlyginimų ir mokesčių sumokėjimas (6 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnis)

Valstybės narės teisingai perkėlė 6 straipsnio 1 dalies a punktą, kuriame nustatyta neteisėtų migrantų teisė gauti atlyginimą už atliktą darbą, ir 6 straipsnio 1 dalies b punktą, kuriuo darbdavys įpareigojamas sumokėti visus mokesčius ir socialinio draudimo įmokas, kurias būtų reikėję sumokėti, jeigu trečiosios šalies pilietis būtų įdarbintas teisėtai.

Apskaičiuojant mokėtiną sumą 6 straipsnio 3 dalyje daroma prielaida, kad darbo santykių trukmė buvo ne mažiau kaip trys mėnesiai, nebent darbdavys arba darbuotojas gali įrodyti kitaip. Visos valstybės narės, išskyrus EE, ES ir RO įtraukė tokią prielaidą į savo teisės aktus, o NL net numatė, kad daroma prielaida dėl šešių mėnesių.

Remdamosi 6 straipsnio 1 dalies c punktu, visos valstybės iš esmės yra įpareigosios padengti visas išlaidas už nesumokėtų atlyginimų pervedimą į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis.

Remdamosi 8 straipsniu, valstybės narės²⁸ paprastai numatė, kad ne tik darbdaviams, bet ir tiesioginiams rangovams ir bet kokiems tarpiniams subrangovams taip pat gali reikėti sumokėti bet kokius neišmokėtus atlyginimus ir mokesčius.

II.2. Teisė kreiptis į teismą ir skundų teikimo supaprastinimas (6 straipsnio 2 ir 5 dalys ir 13 straipsnis)

Siekiant užtikrinti šių taisyklių vykdymą, teisė kreiptis į teismą ir skundų teikimo supaprastinimas yra svarbiausios direktyvoje numatytos apsaugos priemonės, skirtos ištaisyti neteisybei, kurią patiria neteisėti migrantai. Tačiau būtent ši direktyvos dalis gali kelti susirūpinimą, nes valstybės narės perkeldavo direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę taip, kad dažnai būdavo nenustatoma jokių mechanizmų arba nustatomi silpno poveikio mechanizmai, kuriais siekiama supaprastinti neteisėtų migrantų teisių vykdymo užtikrinimą.

Labai nedaug valstybių narių²⁹ aiškiai perkėlė į nacionalinę teisę neteisėtai įdarbintų migrantų teisę pateikti ieškinį prieš savo darbdavį dėl nesumokėto atlyginimo, įskaitant atvejus, kai jie grįžo ar buvo grąžinti³⁰. Daugelis valstybių narių tiesiog nurodo bendro pobūdžio nuostatas dėl teisės pateikti ieškinį civilinių bylų ar darbo teisės bylų teisme. Kelios valstybės narės³¹ pasinaudojo 6 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta galimybe nustatyti nesumokėto atlyginimo susigrąžinimo procedūras, kai trečiosios šalies piliečiui nereikia pateikti ieškinio.

13 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų veiksmingą tvarką, pagal kurią neteisėti migrantai galėtų pateikti skundus savo darbdavių atžvilgiu, įskaitant atvejus, kai jie pateikiami per trečiąsias šalis. 13 straipsnio 2 dalimi valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad trečiosios šalys, kurios turi teisėtą interesą užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos, trečiosios šalies piliečio vardu arba jį remdamos gali dalyvauti bet kuriame administraciniame arba civiliniame procese, kad apgintų jo teises. Kai kuriose valstybėse narėse profesinės sąjungos įgaliotos teikti skundus neteisėtų migrantų vardu arba jiems atstovauti nacionaliniu lygmeniu vykstančiame teismo procese³². Retesniais atvejais šis

²⁸ Išskyrus EE ir LT.

²⁹ BG, CY, EL ir SI.

³⁰ CY, EL, PL ir SE.

³¹ BE, FR, HU, MT ir PL.

³² AT, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HU, IT, LT, RO, SI ir SK.

vaidmuo būna priskirtas darbuotojų migrantų organizacijoms³³ ir tikrinimo įgaliojimus turinčioms valdžios institucijoms³⁴. LU, MT ir NL teisės aktuose dar nėra paskyrusios tokių trečiųjų šalių.

Tik keturios valstybės narės³⁵ yra nustačiusios specialią tvarką, pagal kurią neteisėti migrantai gali gauti visus nesumokėtus atlyginimus, įskaitant atvejus, kai jie grįžo arba buvo gražinti (6 straipsnio 4 dalis). Pavyzdžiui, Prancūzijos imigracijos ir integracijos biuras gali išduoti vykdomuosius dokumentus, su kuriais neteisėtai įdarbintų migrantų vardu būtų paimami mokėtini pinigai, ir vėliau tuos pinigus jiems pervesti. Kitos šalys yra priėmusios bendro pobūdžio nuostatas dėl teismo sprendimų vykdymo.

Direktyvoje reikalaujama, kad neteisėti migrantai būtų „nuolat ir objektyviai“ informuojami apie jų teises. Keletas valstybių narių³⁶ savo teisės aktuose dar nėra nustačiusios tokios nuostatos, o kitos valstybės narės³⁷ yra priėmusios bendras administracines gaires ir taisykles, susijusias su tais subjektais, kurių atžvilgiu vykdomas administracinis procesas. Praktiškai tai gali reikšti, kad valstybės narės remiasi tam tikrose interneto svetainėse pateikta informacija, apie kurią teisėti migrantai gali nežinoti arba gali neturėti prieigos.

Galiausiai tik mažas skaičius valstybių narių³⁸ aiškiai perkėlė į savo nacionalinę teisę 6 straipsnio 5 dalį ir 13 straipsnio 4 dalį, pagal kurias jos įpareigojamos suteikti trečiųjų šalių piliečiams, kurie dalyvauja baudžiamajame procese dėl 9 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose nurodytų nusikalstamų veikų, ribotos trukmės leidimus, priklausomai nuo atitinkamo nacionaliniu lygmeniu vykdomo teismo proceso, ir apibrėžti sąlygas, pagal kurias gali būti pratęsta leidimo trukmė, kol neteisėtiems migrantams nebus išmokėtas nesumokėtas atlyginimas.

Apskritai, kovai su neteisėtu darbu gali trukdyti tai, kad daugelyje valstybių narių nėra nustatyta konkrečios tvarkos, pagal kurią būtų pašalinti sunkumai, su kuriais susiduria neteisėti migrantai naudodamiesi teise kreiptis į teismą ir kitomis teisėmis. Skatinimas teikti skundus prieš darbdavius gali būti svarbus elementas valstybių narių strategijose, skirtose nustatyti neteisėto darbo atvejams.

III. NETEISĖTO DARBO ATVEJŲ NUSTATYMAS IR JO DRAUDIMO VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

III.1. Prevencinės priemonės: darbdavių įpareigojimai (4 straipsnis)

Siekdamos didinti darbdavių informuotumą ir palengvinti patikrinimus, visos valstybės narės perkėlė į nacionalinę teisę 4 straipsnyje numatytas prevencines priemones. Prieš įsidarbindami trečiųjų šalių piliečiai turi turėti ir pateikti galiojantį leidimą gyventi arba kitą su jų buvimu susijusį leidimą. Darbdaviai turi saugoti (bent įdarbinimo laikotarpiu) šių dokumentų kopiją ar įrašą apie juos, kuriuos pateiktų patikrinimo metu, o trečiosios šalies piliečio įdarbinimo pradžioje jie taip pat turi per tam tikrą laikotarpį apie įdarbinimą pranešti atitinkamoms institucijoms.

³³ CZ, FI, HU, LV ir SE.

³⁴ EL, ES, FI, IT ir LT.

³⁵ BE, EL ir FR.

³⁶ BG, ES, IT, LV, MT, NL, SI ir SK.

³⁷ BE, FI, HU ir RO.

³⁸ AT, DE, EL, ES, HU, IT, LU, SE, SI ir SK.

Daugelyje valstybių narių³⁹ šis procesas turi būti užbaigtas likus kelioms dienoms iki įdarbinimo pradžios arba iki sutarties sudarymo⁴⁰ ir vėliausiai pirmą darbo dieną⁴¹. Kitose šalyse terminas, per kurį šis pranešimas turi būti pateiktas, įvairuoja nuo kelių dienų⁴² iki kelių savaičių⁴³ po įdarbinimo pradžios. Darbdaviams užbaigus šį procesą jie atleidžiami nuo atsakomybės, nebent jiems buvo žinoma, kad pateiktas dokumentas buvo suklastotas⁴⁴.

Valstybės narės ribotai pasinaudojo galimybe nustatyti supaprastinę pranešimo procedūrą tais atvejais, kai darbdavys yra fizinis asmuo ir jis įdarbina asmenis privačiais tikslais (DE, IT, LU) ir (arba) panaikinti darbdavių įpareigojimą pranešti apie tuos atvejus, kai jie įdarbina trečiųjų šalių piliečius, turinčius ilgalaikio gyventojų statusą (AT, CY ir EE).

III.2. Patikrinimai (14 straipsnis)

Remiantis 14 straipsniu, nacionaliniais teisės aktais reikalaujama, kad atitinkamos nacionalinės institucijos atliktų patikrinimus, grindžiamus vertinimu, skirtu nustatyti didžiausios rizikos sektoriams, siekiant padėti užtikrinti, kad būtų vykdomas draudimas įdarbinti neteisėtai esančius trečiųjų šalių piliečius.

Veiksmingi ir tinkami patikrinimai yra būtini siekiant kovoti su neteisėtu darbu ir užtikrinti, kad neteisėti migrantai galėtų naudotis savo teisėmis. Nesant tinkamų patikrinimų bet kokios sankcijos gali likti tik teoriniu grasinimu.

Tačiau susirūpinimą kelia tai, kad Komisijai vėluojama pateikti patikrinimų ataskaitas ir kad nustatyta kai kurių ataskaitų kokybės trūkumų. 2012 m. tik keturios valstybės narės (DE, FR, LV ir SK) pateikė 2011 m. atliktų patikrinimų ataskaitas. 2013 m. ataskaitas laiku pateikė tik devynios valstybės narės (FI, FR, HU, LT, LV, PL, RO, SK ir SI). Todėl 2013 m. spalio 10 d. Komisija likusioms 15 valstybių narių nusiuntė raštus dėl galimos pažeidimo nagrinėjimo procedūros pradėjimo, siekdama joms priminti apie jų įpareigojimą. Po šio rašto ataskaitas atsuntė visos valstybės narės.

Iš esmės ataskaitų teikimas galėtų būti patobulintas. Ataskaitose pateikiama informacija nėra išsami, ji grindžiama įvairiais skaičiavimo metodais ir apibūtinimais ir (arba) tiesiog neatitinka direktyvoje nustatytų ataskaitų teikimo reikalavimų. Todėl turima informacija apie patikrinimų rezultatus nėra pakankama ir sunku pateikti išsamią visoje ES atliktų patikrinimų ir jų rezultatų apžvalgą. Siekdama supaprastinti ataskaitų teikimą Komisija dar 2010 m. išplatino valstybėms narėms ataskaitų teikimo šabloną. Neseniai jis buvo atnaujintas norint užtikrinti, kad valstybės narės teiktų palyginamus duomenis ir informaciją, pagal kuriuos Komisija galėtų įvertinti, kaip veiksmingai užtikrinamas direktyvos vykdymas.

Svarbu nustatyti didžiausios rizikos sektorius, kad patikrinimai galėtų būti naudinga kovos su neteisėtu darbu priemonė. Kelios valstybės narės (CZ, EE, LT, MT ir RO) nėra aiškiai nurodžiusios, ar buvo nustatyti didžiausios rizikos sektoriai ir kaip tai buvo padaryta, tačiau kitų valstybių narių ataskaitos rodo, kad sektoriai, kuriuose neteisėtas darbas labiausiai paplitęs, yra tokie patys daugelyje valstybių narių – tai statybos, žemės ūkio ir sodininkystės, namų ruošos/valymo, viešojo maitinimo ir viešbučių sektoriai.

³⁹ Išskyrus FI.

⁴⁰ BG, CY, ES, FR, LT, NL ir RO.

⁴¹ BE, CZ, EL, IT, LV, MT ir PT.

⁴² AT, EE, HU, LU, PL ir SK.

⁴³ DE, SE ir SI.

⁴⁴ Išskyrus BG ir IT.

3 lentelėje pateikta iš valstybių narių gauta informacija apie patikrinimus, kurie buvo atlikti rizikos sektoriuose. Prireikus ši informacija papildyta oficialiais Eurostato duomenimis apie darbdavių ir darbuotojų skaičių. Iš jos matyti, kad mažai tikėtina, kad kai kuriose valstybėse narėse atliekamų patikrinimų skaičius gali atgrasyti darbdavius nuo neteisėtų migrantų samdymo. 2012 m. BG, EE, PL, RO ir SE patikrino mažiau nei 1 % visų darbdavių, palyginti, pvz., su AT (16,98 %), IT (17,33 %) ir SI (28,93 %)⁴⁵. Tai leidžia manyti, kad valstybės narės labai skirtingai tikrina vykdymo užtikrinimą, ir tai gali reikšti, kad kai kuriose valstybėse narėse, palyginti su kitos, įstatymų nesilaikantys darbdaviai nebus nustatyti arba labai tikėtina, kad jie išvengs patraukimo baudžiamojon atsakomybėn.

IV. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Po Direktyvos 2009/52/EB perkėlimo į nacionalinę teisę visos valstybės narės draudžia įdarbinti neteisėtus migrantus ir yra nustatčiusios jų darbdaviams finansines, administracines arba baudžiamąsias sankcijas. Tačiau skirtingų valstybių narių įstatymais reglamentuojamų sankcijų griežtumas labai skiriasi. Todėl kyla susirūpinimas, ar sankcijos visada gali būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos, todėl jas reikės įvertinti išsamiau.

Kai kurios valstybės narės dar nėra tinkamai įgyvendinusios direktyvoje numatytą apsaugos nuostatą. Reikėtų toliau tobulinti neteisėtų migrantų apsaugą visose srityse – ar tai būtų teisė pateikti ieškinį prieš darbdavį, veiksminga ieškinių pateikimo tvarka ar paprasčiausiai sistemingos ir objektyvios informacijos apie jų teises teikimas.

Tikėtina, kad kai kurioms valstybėms narėms reiks dėti daug pastangų, kad ne tik pagerintų patikrinimų ataskaitas, bet ir pačius patikrinimus ir geriau atrinktų prioritetus sistemingai nustatydamos rizikos sektorius. Remiantis surinktais duomenimis apie 2012 m., matyti, kad dar reikia daug nuveikti, kad būtų įdiegta tinkama ir veiksminga patikrinimų sistema. Nesant tokios sistemos kyla rimtų abejonių, ar veiksmingai užtikrinamas neteisėto darbo draudimo vykdymas ir ar veiksmingos valstybių narių pastangos mažinant direktyvos vykdymo užtikrinimo skirtumus.

Kadangi valstybės narės įpareigosios iki kiekvienų metų liepos 1 d. pateikti patikrinimų ataskaitą, Komisija toliau atidžiai stebės, kokių priemonių šioje srityje imasi valstybės narės ir prireikus imsis atitinkamų veiksmų. Siekdama padidinti valstybių narių informuotumą apie šias ir kitas potencialias direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę problemas, Komisija dvišaliu pagrindu keičiasi informacija su valstybėmis narėmis, o prireikus inicijuos bandomąsias ES procedūras.

Komisija teiks valstybėms narėms paramą, siekdama užtikrinti pakankamą direktyvos įgyvendinimo lygį visoje ES. Komisija ir toliau reguliariai ragins (tai ji daro nuo direktyvos priėmimo 2009 m.) valstybes nares būsimuose posėdžiuose aptarti kelių svarbiausių direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę ir jų įgyvendinimą. Prireikus taip pat galėtų būti parengtos praktinio direktyvos įgyvendinimo gairės, aprėpiančios migrantų teisių vykdymo užtikrinimą.

Kol kas Komisija nesiūlo iš dalies keisti direktyvos. Ilgainiui ji įvertins, ar direktyvą perkeltantys teisės aktai yra pakankami norinti sumažinti neteisėtą darbą ir ar jais skatinama naudotis teisėtos imigracijos būdais taip, kad naudotų turėtų migrantai, darbdaviai ir valstybės narės.

⁴⁵ Kai kurios valstybės narės pateikė informaciją apie rizikos sektorius, o kitos pateikė informaciją apie patikrinimus visuose sektoriuose. Daugiau informacijos žr. 3 lentelę.

1 lentelė. Finansinės sankcijos

VN	J/F asmuo (¹)	Finansinės sankcijos suma			5 straip snio 3 dalis(²)	Lyginama su galiojančiais įstatymais prieš perkėlimą
		Mažiausia	Fiksuota	Didžiausia		
Sankcija, taikoma už kiekvieną neteisėtai įdarbintą neteisėtą migrantą						
AT	J/F	€1 000/ €4 000		€10 000/ €50 000	N	→
BE	J/F	€300		€3 000	N	Nėra ankstesnių įstatymų
BG	F	750/1 500 BGN (€383/ €767)		7 500/15 000 BGN (€3 834 / €7 669)	N	Nėra ankstesnių įstatymų
	J	3 000/6 000 BGN (€1 534/ €3 068)		30 000/60 000 BGN (€15 338/ €30 677)		
CY	J/F			500/ 2 000 CYP (€854/ €3 417)	T	→
EE	F			€1 200	N	→
	J			€3 200		
EL	J/F		€5 000/ €10 000		N	↑
ES	J/F	€10 001		€100 000	N	↑
FR	J/F	€6 980		€52 350	N	↑
HU	J/F		500 000 HUF (€ 1 630)		T	→
IT	F	€1 950		€15 600	N	↑
LT	J/F		3 000/10 000 LTL (€869/ €2 896)	10 000/ 20 000 LTL (€2 896/ €5 792)	N	→
LU	J/F		€2 500		N	Nėra ankstesnių įstatymų
NL	F			€11 250	T	↑
	J			€45 000		
RO	J/F	3 000 RON (€662)		4 000 RON (€883)	N	↑
SE	J/F			22 200/ 44 400 SEK (€2 477 / €4 954)	N	→
SI	F	€ 2 000		€ 5 000	N	→
	J	€ 4 000		€ 12 000		
Neteisėtų migrantų skaičius, pagal kurį apskaičiuota bauda						
CZ	F			5 000 000 CZK (€182 305)	N	↑
	J	250 000 CZK (€9 115)		10 000 000 CZK (€364 606)		
DE	J/F			€500 000	N	→
FI	J/F	€1 000		€30 000	T	Nėra ankstesnių įstatymų
LV	F	€210		€500	N	Nėra ankstesnių įstatymų

MT	J/F			€11 646,87	N	→
PL	J/F	3 000 PLN (€720)			T	→
PT	J/F	€2 000		€90 000	N	→
SK	J/F	€2 000		€200 000	N	→

* J/F = juridinis asmuo/ fizinis asmuo

** Direktyvos 2009/57/EB 5 straipsnio 3 punktas: „Valstybės narės gali nustatyti mažesnes finansines sankcijas, kai darbdavys yra fizinis asmuo, kuris įdarbina nelegaliai esantį trečiosios šalies pilietį savo asmeniniais tikslais ir kai nedarbama ypatingai išnaudojamo darbo sąlygomis“

(Valiutos kursas (2014/04/04) : 1 BGN = €0,511281; 1 CYP = €1,0860; 1CZK = €0,364632; 1 HUF= €0,0326012; 1 LTL = €0,289620; 1 PLN = € 0,40083; 1 ROL = € 0,224388; 1 SEK = €0,11573)

2 lentelė. Baudžiamosios sankcijos

VN	Sankcijos (įkalinimo trukmė ir bauda, jeigu taikoma)					Lyginama su galiojančiais įstatymais prieš perkėlimą
	9 straipsnio 1 dalies a punktas	9 straipsnio 1 dalies b punktas	9 straipsnio 1 dalies c punktas	9 straipsnio 1 dalies d punktas	9 straipsnio 1 dalies e punktas	
AT	įkalinimas iki 6 mėnesių	įkalinimas iki 6 mėnesių arba bauda	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas iki 6 mėnesių arba bauda	↓
BE	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 3 metų ir (arba) bauda nuo €600 iki €6 000					Nėra ankstesnių įstatymų
BG	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų ir bauda nuo 5 000 BGN (€2 554) iki 50 000 BGN (€25 564)	įkalinimas iki 4 metų ir bauda nuo 2 000 BGN (€1 022) iki 20 000 BGN (€10 225)	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų ir bauda nuo 5 000 BGN (€2 554) iki 50 000 BGN (€25 564)	įkalinimas iki 4 metų ir bauda nuo 2 000 BGN (€1 022) iki 20 000 BGN (€10 225)	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų ir bauda nuo 5 000 BGN (€2 554) iki 50 000 BGN (€25 564)	nėra ankstesnių įstatymų
CY	įkalinimas iki 5 metų ir (arba) bauda, neviršijanti €20 000					nėra ankstesnių įstatymų
CZ	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 5 metų			-	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 5 metų	→
DE	įkalinimas iki 1 metų arba bauda	įkalinimas iki 1 metų arba bauda	įkalinimas iki 3 metų arba bauda (sunkiais atvejais: nuo 6 mėnesių iki 5 metų)	įkalinimas iki 3 metų arba bauda	įkalinimas iki 1 metų arba bauda	↑
EE	bauda nuo 30 iki 500 dienos sumų (nuo €96 iki €1 600) įkalinimas iki 3 metų					nėra ankstesnių įstatymų
EL	įkalinimas ne mažiau kaip 5 mėnesiams			įkalinimas ne mažiau kaip 6 mėnesiams	įkalinimas ne mažiau kaip 6 mėnesiams	↑
ES	-	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 6 metų ir bauda nuo 6 iki 12 mėnesių	įkalinimas nuo 2 iki 5 metų ir bauda nuo 6 iki 12 mėnesių	-	-	→
FI	bauda arba įkalinimas iki 1 metų					→
FR	įkalinimas iki 5 metų ir bauda iki €15 000					→

HU	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų	nėra ankstesnių įstatymų
VN	Sankcijos (įkalinimo trukmė ir bauda, jeigu taikoma)					Lyginama su galiojančiais teisės aktais prieš perkėlimą
	9 straipsnio 1 dalies a punktas	9 straipsnio 1 dalies b punktas	9 straipsnio 1 dalies c punktas	9 straipsnio 1 dalies d punktas	9 straipsnio 1 dalies e punktas	
IT	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 3 metų ir €5 000 bauda					↑
	sankcijos padidinimas nuo vieno trečdalo iki pusės				sankcijos padidinimas nuo vieno trečdalo iki pusės	
LT	bauda arba įkalinimas iki 2 metų			-	bauda arba įkalinimas iki 2 metų	nėra ankstesnių įstatymų
LU	įkalinimas nuo 8 dienų iki 1 metų ir (arba) bauda nuo €2 501 iki €20 000					nėra ankstesnių įstatymų
LV	įkalinimas iki 3 mėnesių arba bauda iki 100 minimalių mėnesinių darbo užmokesčių (€32 000)	įkalinimas iki 3 mėnesių arba visuomenei naudingo darbo atlikimas, arba bauda iki 100 minimalių mėnesinių darbo užmokesčių (€ 32 000)			įkalinimas iki 3 mėnesių arba bauda iki 100 minimalių mėnesinių darbo užmokesčių (€32 000)	nėra ankstesnių įstatymų
MT	bauda iki €11 646,87 ir / arba įkalinimas iki 2 metų					→
NL	įkalinimas iki 3 metų arba bauda iki € 78 000	įkalinimas iki 1 metų arba bauda iki € 78 000				→
PL	įkalinimas iki 12 mėnesių ir bauda		įkalinimas iki 3 metų		įkalinimas iki 12 mėnesių ir bauda	nėra ankstesnių įstatymų
PT	įkalinimas iki 1 metų arba bauda iki 240 dienų (daugiausiai € 120 000)	įkalinimas iki 2 metų arba bauda iki 480 dienų (daugiausiai € 240 000)	įkalinimas nuo 1 iki 5 metų	įkalinimas nuo 2 iki 6 metų	įkalinimas iki 2 metų arba bauda iki 480 dienų (daugiausiai € 240 000)	nėra ankstesnių įstatymų
RO	-	įkalinimas nuo 1 iki 2 metų arba bauda	-	įkalinimas nuo 1 iki 2 metų arba bauda	įkalinimas nuo 1 iki 3 metų	nėra ankstesnių įstatymų
SE	bauda arba įkalinimas iki 1 metų					nėra ankstesnių įstatymų

SI	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas iki 3 metų	nėra ankstesnių įstatymų
SK	įkalinimas iki 2 metų	įkalinimas nuo 6 mėnesių iki 3 metų	nėra ankstesnių įstatymų

3 lentelė. 2012 m. atlikti patikrinimai

VN	DIREKTYVA 2009/52/EB					Pastabos
	Patikrinimai		Rezultatai			
	Absoliutus skaičius	Proc. dalis nuo darbdavių iš visų sektorių (%)	Patikrinimų, kurių metu aptikta NETŠP*, skaičius	Nustatytų NETŠP skaičius	Nustatytų NETŠP dalis palyginti su bendru darbuotojų skaičiumi visuose sektoriuose (%)	
AT	32 765	16,98	2 948	4 490	0,11	Ištraukti visi sektoriai.
BE	14 127	7,86	1 538	1 826	0,41	Ištraukti visi sektoriai.
BG	119	0,12	1	1	0,00003	Ištraukti visi sektoriai.
CY	5 736	38,5	/	1 340	0,35	Ištraukti rizikos sektoriai.
CZ	27 914	17,45	27	46	0,00095	Ištraukti visi sektoriai.
DE	122 577	6,91	/	/	/	Ištraukti rizikos sektoriai.
EE	79	0,36	0	0	0	Ištraukti rizikos sektoriai.
EL	8 704	3,35	30	49	0,00138	Ištraukti rizikos sektoriai; 2012/08/01 – 2012/12/31 laikotarpio duomenys.
ES	53 671	6,12	5 386	5 386	0,03145	Ištraukti visi sektoriai.
FI	1 800	1,9	/	/	/	Ištraukti visi sektoriai.
FR	1 331	/	/	621	/	Ištraukti rizikos sektoriai. Duomenys, susiję su migrantais, dirbančiais be darbo leidimo. Nėra informacijos apie jų gyventojų statusą.
HU	19 080	9,72	/	/	/	Ištraukti visi sektoriai.
IT	243 847	17,33	/	11 499	0,05115	Ištraukti visi sektoriai.
LT	1 453	5,38	/	0	0	Ištraukti visi sektoriai. 2012/08/01 – 2012/12/31 laikotarpio duomenys.
LV	2 648	/	/	1	0,00012	Ištraukti visi sektoriai. 2012/01/01 – 2013/05/01 laikotarpio duomenys.
LU	3 097	43,62	/	/	/	Ištraukti visi sektoriai.
MT	3 831	53,07	70	88	0,05167	Duomenys, susiję su migrantais, dirbančiais be darbo leidimo. Nėra informacijos apie jų gyventojų statusą.
NL	11 181	/	776	1 123	/	Ištraukti visi sektoriai. Neturima Eurostato duomenų apie bendrą darbdavių ir darbuotojų skaičių.
PL	2 776	0,44	61	133	0,00306	Ištraukti visi sektoriai.
PT	2 305	1,09	/	10 828	0,25	Ištraukti rizikos sektoriai.
RO	916	0,82	/	22	0,00025	Ištraukti visi sektoriai.
SE	414	0,25	/	/	/	Ištraukti visi sektoriai.
SI	9 027	28,93	/	8	0,00088	Ištraukti rizikos sektoriai.
SK	39 801	57,77	/	22	0,00095	Ištraukti visi sektoriai. Dalyje turimų duomenų nenurodytas gyventojų statusas.

NETŠP: neteisėtai esantis trečiosios šalies pilietis.